PRIRUČNIK

za ispite iz teorije za vatrogasnu službu

1953 GODINE

IZDANJE PODSAVEZA DOBROVOLJNIH VATROGASNIH DRUŠTAVA ZA GRAD I KOTAR BJELOVAR

PITANJA ZA ISPIT IZ TEORIJE

1. Koji su uvjeti, da nastane gorenje?
   Odgovor:
   a) Da postoji gorivi materijal.
   b) Da imade dovoljno kisika.
   c) Da materijal ima potrebnu temperaturu, koja će omogučiti spajanje materijala sa kisikom.
2. Što je ugljični dioksid?
   Odgovor:
   Jeste kemijska formula koja se upotrebljava za stvaranje tlaka u ručnim aparatima, a kao plin bez boje i mirisa, kisela je okusa i ne gori.
3. Koja su svojstva ugljičnog dioksida?
   Odgovor:
   Obična soda u bocama soda vode. Kiseli okus soda vode potječe od ugljične kiseline jer je u njoj tlak ugljičnog dioksida. Prema tome sifonska boca može se smatrati ručnim aparatom za mokro gašenje.
4. Koja su svojstva ugljičnog monoksida?
   Odgovor:
   Fizička i kemijska svojstva.
5. Koji se zid smatra vatrosigurnim?
   Odgovor:
   Od opeke obične i lagane te rupičaste, debljine 12 cm, od šuplje opeke debljine 25 cm.
6. Što je vatrobrani zid i koja mu je uloga?
   Odgovor:
   Obranbeni zid ne smije imati u sebi nikakovih otvora, a uloga mu je da služi kao obrana razvijanja požara.
7. Kako se ponašaju željezne konstrukcije u vatri?
   Odgovor:
   Veoma osjetljivo jer mogu prenositi požar, a većom snagom mogu i zidove razrušiti.

8. Koji su najjači uzroci požara?
Odgovor:
Goruće šibice i cigarete odbačene od pušača.

9. Koja su osnovna pravila za suzbijanje požara?
Odgovor:
Imade 6 osnovnih pravila i to:
1) Sprečiti pojavu požara.
2) Ograničiti požar gdje je nastao.
3) Ograničiti požar na prostorije.
4) Ograničiti požar na kat.
5) Ograničiti požar na zgradu.
6) Svaki prostor ograničiti gdje bi se požar pojavio i širio.

10. Koji su preventivni propisi za osiguranje žetve?
Odgovor:
Od ceste i pruge treba žitarice udaljiti 50 met. te uz prugu ili cestu izorati barem 10 brazdi.

11. Koji su preventivni propisi za osiguranje vršidbe?
Odgovor:
Kamare žita imadu se postaviti udaljene 15 met. od zgrada i slame, dok od zgrada gorivog materijala 25 met.

12. Kakova mora biti postava vršečega stroja?
Odgovor:
U smjeru vjetra od kamare, kuća i gospodarskih zgrada udaljen 150 met., od usjeva, ceste ili puta 20 met., a kamara od stroja 5 metara.

13. Koje su dužnosti vatrogasca za vrijeme žetve i vršidbe?
Odgovor:
Držati danju i noću dežurstvo od 3 člana.

14. Koje preventivne mjere mora provoditi osoblje u industrijama?
Odgovor:
Prvenstveno kod električnog i pogonskog uređaja, a ostalo kao i kod požarno preventivnih mjera.

15. Koje se požarno preventivne mjere moraju provoditi u drvnoj industriji?
Odgovor:
Gotovi produkti imadu biti odjeljeni od ostalih. Strojevi i instalacija imaddu biti postavljeni prema građevinskim propisima.

16. Opišite ručni aparat za mokro gašenje?

Odgovor:
Sastoji se od vanjske cilindrične posude, metalne košarice sa staklenkom.

17. Čime i kako se puni ručni aparat za mokro gašenje?
Odgovor:
U čisto oprani aparat od 10 lit. uzima se 8 lit. tople vode i izmješa sa 1 kg bikarbone.

18. Kakve se mjere pred zimu moraju poduzeti u vatrogasnim spremištima?
Odgovor:
Prostorije spremišta da su čvrsto zatvorene radi držanja topline.

19. Kakve se mjere pred zimu moraju poduzeti sa spravama i sredstvima za gašenje?
Odgovor:
U pripremi imati lance za snijeg i pokrivače za hladnjake motora te razvalni alat.

20. Kakve se mjere pred zimu moraju poduzeti u crpilištima vode?
Odgovor:
Da su uvijek slobodna i pristupačna.

21. Koji su glavni dijelovi ručne vatrogasne štrcaljke?
Odgovor:
Vatrogasna štrcaljka na ručni pogon sastoji se iz 10 glavnih dijelova i to:
1) Vodnjak
2) Odbojnici
3) Provodnici
4) Provodnici sa kučištem ventila
4) Ventili
5) Zračnjak sisni i tlačni
6) Pipac sisni i tlačni
7) Cilindri
8) Klipovi
9) Klipnjače
10) Pogonska poluga

22. Koja je najveća praktički moguća visina sisanja vode?
Odgovor:
Obično se kod vatrogasnih štrcaljki uzima 7.5 metara sisalne visine.

23. Kakvim zahtjevima moraju udovoljavati crpilišta vode za vatrogastvo.

Voda u crpilištima mora biti čista, ne smije biti zamuljena niti pjeskovita niti sa liščem poplavljena ili slično što bi moglo smetati radu pumpe.

24. Koje vrsti samostalnih crpilišta vode dolaze u obzir za vatrogasne svrhe?

Odgovor:

Koja su neovisna o vodovodnim uređajima i to samo slobodna i otvorena voda kao bunari, mora, potoci, jezera i t. d.

25. Što spada u osobnu opremu kučnog vatrogasca?

Odgovor:

Šljem ili čvrsta kapa, odijelo vuneno rukavice ili omotanu ruku, čvrste cipele, ručna svijetiljka, maska ili mokri rubčić za zaštitu od dima i zviždaljka za dozivanje.

26. Od čega se sastoji kolektivna oprema jedinice kučnog vatrogastva?

Odgovor:

U kolektivnu opremu za gašenje požara spadaju: lopata, sjekira, uže, čaklje, pijesak, metlanice, kablići, ručne štrcaljke i brentače.

27. Kako moraju biti uređeni tavani?

Odgovor:

Sa pjeskom u vrečama ili u sanducima sa lopatom i bačva vode.

28. Kakva je organizacija ratne vatrogasne službe?

Odgovor:

Požarno i kučno vatrogastvo.

29. Kako se gase elektron - terminske bombe?

Odgovor:

Iz sigurnog zaklona (zida) trebe zalijevati okolinu bombe raspršnutim mlazom.

30. Kako se razvija požar?

Odgovor:

1) Požar se razvija u požarnom sektoru u kojem je nastao.
2) Požar iz goručeg sektora može zahvatiti nove sektore.
3) Požar se može proširiti i u susjedne sektore.

31. Kako se dijele sredstva za gašenje?

Odgovor:

Osnovno je pravilo da za gašenje požara uvijek treba upotrebiti sredstvo, koje odgovara tehnološkim i kemijskim svojstvima goruče materije. To znači prema vrsti požara i goručeg materija-

la. Voda ako je za svestrano gašenje ali ipak se ne smije upotrebiti kod gašenja vatre na ulju, masti, benzinu, i t. d.

32. Kako se miješaju pare zapaljivih tekučina sa zrakom?

Odgovor:

Miješaju se sa zrakom različitom brzinom. Najbrže se miješa sa zrakom pare alkokolnog i octenog etera, acetena, benzola, benzina, milnog alkohola i t. d.

33. Kakva je važnost brze dojave požara?

Odgovor:

Za brzo lokaliziranje i sprečavanje širenja požara.

34. O čemu ovisi brzina vožnje na garište?

Odgovor:

O motornim i ispravnim vozilima i o mjestu požarnih rajona.

35. Kako se može vršiti alarmiranje vatrogasaca?

Odgovor:

Preme tehničkim sredstvima kojima raspolaže vatrogasna jedinica, pomoču Sirene, Trube i Zvona.

36. Koje se opće pripreme moraju izvršiti prije početka akcije gašenja?

Odgovor:

Zaustaviti ulični promet po danu crvenom zastavom, a noću svetiljkom. Spasavanje ljudi i životinja, odstranivanje upaljivih predmeta.

37. Čime se treba upoznati prije početka akcije gašenja?

Odgovor:

Prvo situacijom na požaru, drugo izdavanjem zapovjedi.

38. Što sve utječe na razvoj požara?

Odgovor:

Vremenske prilike i vrsta požara.

39. Kako se vrši opskrba vode na gаrištu?

Odgovor:

Vrši se iz hidranta ako takovi postoji, inaće se voda upotrebljava iz drugih bližnjih izvora.

40. Svojstva vode kao sredstva za gašenje?

Odgovor:

Voda je sredstvo za gašenje drvnog i biljnog požara.

41. Što se ne smije gasiti vodom?

Odgovor:

Požar na ulju, masti, benzinu, karbitu, električnom postrojenju i sličnom.

42. Koji su operativni štabovi u dobrovoljnom vatrogastvu?

Odgovor:

Sve operativne vatrogasne jedinice učlanjene u D V D sačinjavaju vatrogasnu brigadu ili štab.

43. Kakvi su zadaci štaba brigade?

Odgovor:

Stručno uzdizanje operativnih vatrogasnih jedinica, nadziranje stručnog poslovanja tih jedinica, davati stručne upute i direktive za rad izrađivati planove za javne vježbe i ove kontrolirati.

44. Što su požarni rajoni i koja im je svrha?

Odgovor:

Na području Podsaveza može biti 3-4 rajona, prema okolini društava. Svrha je uzajamnoga i zajedničkog rada.

45. Koji je cilj i koji su zadaci Industrijskih zavoda D V D?

Odgovor:

Da zaštiti i obrani od požara imovinu poduzeća i živote službebenika, da propagira vatrogastvo, da u duhu tekovina Narodno-oslobodilačke borbe razvija i njeguje bratstvo i jedinstvo naših naroda.

46. Koji je zadatak dobrovoljnih vatrogasnih društava?

Odgovor:

Organizirati operativne jedinice, sudjelovati u akcijama gašenja vatre i ostalim nepogodama, surađivati sa narodnim vlastima, raditi na prosvjetno-kulturnom podizanju članova.

47. Koje su dužnosti izvršujućih članova D V D?

Odgovor:

Da besplatno, točno i požrtvovno vrše vatrogasnu službu, da polaze vježbe, tečajeve, škole i predavanja radi svoga usavršavanja u vatrogasnoj službi.

48. Što su rezervni članovi dobrovoljnog vatrogasnog društva?

Odgovor:

Članovi koji nakon 10 godina službe postanu nesposobni uslijed starosti ili iznemoglosti provode se u rezervu.

49. Kakav je sastav operativnih jedinica dobrovoljnog vatrogastva?

Odgovor:

Najmanja operativna jedinica je odjel se vođom i 8 vatrogasaca.

Dva odjela čine jedan vod koji vodi komandir voda.
Dva voda čine jednu četu koju vodi komandir čete.
Više četa zajedno čine jedan odred koji vodi komandir odreda.

PITANJA IZ STROJEVOG PRAVILA

1. Što je strojeva obuka?

Odgovor:

Strojeva obuka je jedna osnova vojničke obuke.

2. Cilj strojeve obuke?

Odgovor:

Vojna lica i jedinice, da se izvježbaju u svim stavovima, radnjama, strojevima, prestrojenjima, a starješina još i u pravilnom upravljanju strojem.

3. Što se postiže dobro izvedenom obukom?

Odgovor:

Vojnički izgled vojnih lica i jedinica i njihovo navikavanje na zajednički rad, bezuslovno i pravilno izvršavanje komande, učvršćuje se red i disciplina, razvija se čvrstina, brzina, okretnost, umešnost i snalažljivost u borbi.

4. Kako se vrši upravljanje strojem?

Odgovor:

Upravljanje strojem vrši se komandama, koje starješine davaju glasom, znacima i ličnim primjerom ili ih predaju preko oficira, kuriri i pomoću sredstava za vezu.
Komande se mogu također predati na maršu duž kolone prenosom preko desnog krila.

5. Na koliko se dijelova dijeli komanda i koji su to dijelovi?

Odgovor:

Komanda se obično dijeli na dva dijela: Pripravni i izvršni. Pripremni dio određuje šta treba da se izvrši, a izvršni kada da se izvrši, na primjer komanda Na de-SNO. Kod ove komande pripripremni dio je Na de-sno, a izvršni »sno«.

6. Što je stroj?

Odgovor:

Stroj je pravilom određeni broj raspored vojnih lica u jedinici i jedinica međusobno, radi njihovog zajedničkog rada.

7. Što je vrsta?

Odgovor:

Vrsta je stroj u kome vojna lica stoje jedan pored drugog u jednoj liniji.

8. Što je to dvovrsni stroj?

Odgovor:

U dvovrsnom stroju vojna lica su raspoređena u dvije vrste tako, da se vojnim licima jedne vrste nalaze u potiljku vojnog lica druge vrste na odstojanju jednog koraka.
Vrste se nazivaju prva i druga.
Pri okretanju stroja u suprotnu stranu nazivi vrste se mijenjaju.

9. Kako i kada se vrši podjela i razbroj stroja?

Odgovor:

Podjela i razbroj stroja vrši se prilikom formiranja jedinice i kod većih promjena brojnog stanja, kao i kod formiranja jedinica od ljudstva raznih komandi. Podjela i razbroj se sastoji u podjeli vojnih lica na jedinice (Bataljone), čete, vodove i odjelenja i u određivanju mjesta u stroju za svakog od njih.
Podjela voda vrši se na slijedeći način: Komandiri odjelenja ili vojnici naznačeni za komandire odjelenja postrojavaju se u jednu vrstu na 5 koraka pred sredinom stroja, okrenuti stroju. Ostali dva voda poravnaju se i izvrši se razbroj na prvi i drugi, poslije ovoga komandir voda vrši podjelu na odjelenja, određujući dokle idu pojedina odelenja na primjer: Šesti red - lijevo krilo prvog odelenja i t. d. Dvokrilni prva vrsta u odelenjima kada ih komandir voda označi ispruže lijevu ruku naprijed.

10. Što je dužan starješina činiti prije prestrojavanja jedinice?

Odgovor:

Starješina prije postrojavanja jedinice dužan je, da odredi mjesto vrijeme i red postrojavanja i vrstu odjeće, da provjeri brojno stanje svoje jedinice, da provjeri urednost odjeće i da li je sva odjeća poneta i pravilno podešena i t. d.

11. Kada se zauzima i kako se zauzima stav mirno?

Odgovor:

Stav mirno zauzima se na komandu »Mirno«, na ovu komandu odmah stati pravo, neusiljeno, pete sastaviti, a vrhove stopala rastaviti po liniji fronta za širinu stopala, koljena zategnuti ali ne isprsiti se i cijelo tijelo malo podati naprijed, trbuh uvući bez savijanja u pojas, ramena povući malo u nazad i u istoj visini, ruke prirodno opružiti uz tijelo tako, da šake sa dlanovima okrenutim u nutra, budu sa strane po sredini butina sa prstima prirodno ispruženima, glavu prirodno izdići, pogled upraviti pravo

ispred sebe u visini očiju. Poslije komande »Mirno« ne micati se.

12. U kojim slučajevima se bez komande zauzima stav mirno?

Odgovor:

Stav mirno zauzima se bez komande pri izdavanju i primanju zapovijedi pri raportiranju i kada se vojno lice obraća drugome, za vrijeme sviranja državne himne, pri pozdravljanju, pri komandovanju i na pripremni dio komande, ako je vojno lice prije ove komande bilo u stavu »Na mjestu voljno«.

13. Kakav stav vatrogasac zauzima na komandu »Na mjestu voljno«.

Odgovor:

Vatrogasac stav zauzima na komandu »Na mjestu voljno« takav što zadržava jednu nogu na mjestu gdje je bila i zauzima povoljan stav.

14. Na koju komandu se vrši okretanje na mjestu?

Odgovor:

Okretanje na mjestu vrši se na komandu »Na de - sno, Na le - vo, Po lu - desno, Po lu - lijevo i Na lijevo krug«.

15. Kakovim korakom može da ide jedinica?

Odgovor:

Jedinica može ići strojevim korakom i marševskim korakom.

16. Kada se primjenjuje strojevi, a kada marševski korak?

Odgovor:

Strojevi korak primjenjuje se, na svim strojevim zanimanjima, kad jedinica prolazi paradnim maršem, kad jedinica vrši pozdrav u kretanju i kad vojno lice prilazi starješini, marševski korak primjenjuje se u svim ostalim slučajevima.

17. Kada jedinica želi promijeniti brzinu kretanja, što se komanduje?

Odgovor:

Kada jedinica želi promijeniti brzinu kretanja komanduje »Duži korak, kraći korak, brži korak, sporiji korak, polu korak i puni korak«.

18. Na koju komandu jedinica vrši okretanje u kretanju?

Odgovor:

Okretanje u kretanju vrši se na komandu »Na de - sno, Na le - vo, Polu de - sno, Polu li - je - vo, Na li - je — krug«.

19. Čega se mora vatrogasac pridržavati pri pozdravljanju?

Odgovor:

Vatrogasac se mora pridržavati pri pozdravljanju odredbi strojevog pravila.

20. Kako se vrši pozdravljanje rukom?

Odgovor:

Pozdravljanje rukom vrši se ovako: Hitro dići desnu ruku u vis, nasloniti je na desnu ivicu kape (strane suncobrana) tako, da vrh srednjeg prsta bude na ivici kape (suncobrana) spram slijepog oka, a ostali prsti opruženi i sastavljeni i šaka okrenuta dlanom prema obrazu, lakat prirodno savijen u visini desne sise.

21. Kako se vrši pozdravljanje u mjestu, a kako u kretanju?

Odgovor:

Pozdravljanje na mjestu vrši se tako, da licem bude okrenuto k starješini kad ovaj bude prolazio pokraj njega, zatim zauzima stav »Mirno«, okreće glavu starješini, gledajući ga pravo u oči, pozdravlja i prati ga pogledom. Kad starješina prođe 2-3 koraka vojno lice okreće glavu i pogled pravo, a u isto vrijeme spušta desnu ruku i stane voljno.

Pozdravljanje u kretanju vrši se tako, kada vojno lice prolazi pored starješine tada na 5 6 koraka od starješine priljubi lijevu ruku uz butinu, okreće glavu k starješini i jedno vrijeme sa okretanjem glave pozdravlja rukom.

Kada prođe starješinu okreće glavu pravo, hitro spušta desnu ruku i produžava kretanje.

22. Kakav je postupak vatrogasca koji prilazi starješini ili ga ovaj pozove?

Odgovor:

Postupak vatrogasca koji prilazi starješini je slijedeći: Na deset koraka od starješine prelazi u strojevi korak, gledajući starješinu pravo u oči, na dva do tri koraka od starješine zaustavi se u stavu »Mirno«, pozdravi i traži dozvolu da se slobodno obratiš starješini. Ako je pozvan od starješine javlja se na primjer: »Druže komandiru javljam se po vašem naređenju«.

23. Koji su razvijeni strojevi odelenja, te kako se vrši prestrojavanje?

Odgovor:

Razvijeni strojevi odelenja jesu: Jedno-vrsni i dvo-vrsni stroj. Prestrojavanje vrši se na komandu na primjer prestrojavanjem odelenja u desnu bočnu stranu komanduje se »Odelenje na desno«, Odelenje stroj se u lijevo, napred marš »U lijevu bočnu stranu«, Odelenje na le-vo, Odelenje stroj se u desno, napred marš.

24. Kome ; kako, te u kojim slučajevima se vrši raport?

Odgovor:

Raport se predaje svim višim starješinama kada ovaj dolazi jedinici. Rad se vrši u svim slučajevima.

25. Što je raport?

Odgovor:

Raport je upoznavanje starješine sa brojnim stanjem jedinice i radom dotične jedinice.

SMRT FAŠIZMU — SLOBODA NARODU!

U BJELOVARU, mjeseca svibnja 1953.

Predsjednik:	Tajnik:
MILAN BOGDAN, v. r.	FRANJO RADANOVIĆ, v. r.